

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Qvæstio XXI. In Titulum XXI. De Sortilegiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

falso sigillum Principis, juxta dicta in præced. Talis autem, si Clericus sit 1. deponitur verbaliter, c. 2. de poenis in 6. 2. Notatur impresso charactere, aliis in terrorem, glossâ hîc V. *characterem*. 3. Mititur in exilium; Abbas hîc n. 3. Committitur etiam, *falsando monetam*, quod fit si quis privatâ suâ autoritate, sine Imperatoris concessione, monetam cudit, licet aliàs probam, ac justî ponderis, appressâ figurâ seu signo Principis, qui illam cudi non fecit. Magis autem falsatur, si cendantur nummi falsi, ut stannei, vel cu-

prei, vel admixto metallo minoris valoris, vel tingendo, ut referant similitudinem argenti, vel radendo, vel vitiatam extendendo, &c. de quibus Julius Clar. *f. Falsum*. à n. 27. Si quis autem per errorem accipit monetam falsam, & adulteram, non propterea illi, citra peccatum licet, eam in alterum transferre, ut docet Petrus Navarra de restitut. l. 3. c. 1. n. 3 12. Zoësius hoc tit. n. 3. nam error suos tenere debet Authores, non autem alteri nocere.

QVÆSTIO XXI. IN TITULUM XXI. DE SORTILEGIIS.

1102

Sortilegia, seu *sortes* in genere dicuntur, cum aliquid eo sine fit, ut ejus eventu considerato, vel eveniat aliquid, vel occultum innotescat. Azor p. 1. L. 9.

c. 21. Sed juxta S. Thomam 2. 2. q. 95. a. 1. apud Gonzalez in c. 1. h. t. n. 8. *sortilegium* est, usurpare modo indebito prænuntiationem futurorum eventuum; id, quod est propriè juxta illud Isaïæ c. 42. *annuntiate, quæ ventura sunt, & sciemus, quia dñi estis vos*. Unde *sortilegium*, seu *divinatio* teste D. Hieronymo super Michæam, c. 3. *semper in malam partem accipitur*, & cit. D. Thomas a. 2. docet, *esse speciem superstitionis*, quod per illam homo ad aliquid cognoscendum assumat auxilium dæmonum, saltem tacitè, illum invocando, quatenus isti se ingerunt vanis inquisitionibus futurorum, ut mentes hominum implicent vanitate, quidquid enim procedit ex pacto, seu societate dæmonum, supersticiosum est, teste D. Augusti, l. 2. de doctrina Christi c. 20. præsertim, cum hoc studium ducat ad idololatriam, ut ait D. Clemens Constitut. Apostolic. c. 7.

1103

Ex sine intento per sortes, aliæ sunt *divinatoriæ*, aliæ *consultoriæ*. Sortes divinatoriæ sunt, ad futurum, vel occultum aliquid, quod naturaliter sciri non potest, cognoscendum. Hæ sortes supersticiosæ sunt, & omnino illicitæ, ut dicitur cap. *Si quis episcopus* c. *sortes* cum tribus sequen-

tibus c. *Episcopi* 26. q. 5. & c. 1. h. t. (ibi: *id tamen gravissimum fuit*) sive hæc sortilegia fiant invocatione dæmonum; sive codicibus, ut faciunt legentes aliquos versus psalterii; sive alio modo; quia revera sunt medium vanum, & profus inutile ad eum finem; & c. *si quis Clericus*, ead. causa, & quæst. ubi etiam in ejusmodi sortilegos aliæ poenæ statuuntur.

Nec obstat, sortibus divinatoriis quandoque usos varios, etiam sanctos, quorum exempla refert Gonzalez in c. 1. h. t. n. 5. 2. quod sortilegia non sint ab intrinseco mala; cum in quibusdam circumstantiis licitè facta sint, ut exponit idem à n. 5. cit. 3. quia sæpè continent solum vitium curiositatis, ut exponit D. Thomas 2. 2. q. 167. a. 1. Nam *ix*. nos loqui de sortilegiis, de prænuntiationibus futurorum *modo indebito*, seu *supersticioso*, qui communiter intervenit, præsertim apud simplices; quales non fuerunt apud sanctos Viros, qui speciali DEI instinctu, & Spiritûs Sancti monitione operati sunt, ut refert D. Augustinus supr. citatus; ex quo patet ad primum, ad secundum vero *sortilegium divinatorium*, non factum *divinativè*; sed solum inquirendo à DEO, ac ejus revelatione, prænotionem futuri, non esse intrinsecè malam; neque nos de hoc loqui; sed factum *divinativè*, nimirum cum indebita usurpatione cognitionis divinæ, hoc est, inquirendo prænotionem futuri, unde prænosci non potest; & hæ

hæ divinationes in nullis circumstantiis, secluso errore, honestari possunt. Ad 3. B. negando, quòd divinatio, de qua loquimur, nimirum supersticiosa, contineat solum vitium curiositatis; nec ly solum dicit à S. Thoma, idem enim in entitate actus potest habere duplicem malitiam moralem v. g. fornicationis, & sacrilegii &c.

1105 *Consultoria* sunt, quibus inquiritur divina voluntas, quid in hac, vel illa re sit agendum, cavendum, vel fugiendum? hæ sortes extra casum quo fiunt DEI instinctu, ut in electione Saulis, & S. Matthiæ, vel gravis negotii, ubi humanum non est consilium, urgentisque necessitatis, ut à DEO petatur, communiter sunt illicitæ, ac earum usus sub anathemate prohibitus in c. *sortes* 26. q. 5. ibi: *ne exercentur sub anathematis interdito prohibemus*; & alibi. *Divisorie* sunt, per quas quaritur, quid cuique tribuendum sit, sive in bonis communibus, sive honoribus, ac dignitatibus, sive in publicis officiis, & functionibus, sive etiam in poenis. Hæ sortes ex justa causa factæ, non sunt illicitæ, ut dicitur c. 1. 26. q. 2.

1106 Et si autem sortes divisorie, ex se non sint illicitæ, secluso pravo fine, vel aliis circumstantiis actum sortilegum in divisione vitiantibus; damnantur tamen in electionibus ad dignitates Ecclesiasticas, & officia, imò etiam in electione compromissariorum c. *fin. h. t.* ibi: *sortis usum in electionibus perpetua prohibitione damnantes*. Nam, cum iudicium sortis sit valde periculosum (est enim *iudicium fortuna*) absonum omnino est, & alienum à disciplina Ecclesiastica, ut in electionibus Ecclesiasticis, & de Prælati Ecclesiæ proficiendis, ubi merita eligendi, & singulo-

rum virtutes pensari prius debent, fortunæ committatur, eventu non raro, ut indigni promoveantur, & digni premanantur, quod expressit in Hercule furente Seneca canens: *O fortuna Viris invida fortibus, quam non aqua bonis premia dividit* id, quod hodie frequenter operantur suffragia non iusti iudicii, sed affectus. Si duo electi habeant paria suffragia, non posse quæstionem sorte dirimi, verius est, stando in iure communi, quia usus sortis in electionibus universaliter, & sine limitatione prohibetur in c. *quia propter* 42. de elect. ibi: *aliter electis non valet*, nisi scilicet viâ scrutinii, compromissi, ac divinæ inspirationis, & ideo celebrare electionem *per sortes* est contra formam eo Capitulo præscriptam, adeoque ipso iure nullæ. Sic Zoësius hic n. 5.

Et quamvis in c. *fin. h. t.* electio facta 1107 per Compromissarios, *sorte electos*, confirmetur, & solum *reprehensione digna* vocetur; quia tamen electio Compromissariorum per sortem facta est, reprobanda de iure erat; & quòd tunc improbata non sit, per gratiam factum est, *quia electi prerogativa, & affectio Papa*, quæ ferebatur in illam Ecclesiam, pro qua talis electus est, *dissimulationis beneficium merebatur*, ut patet ex tota lectione textus; Quamvis autem lites super rebus profanis, & civilibus, licet terminantur sorte; super beneficiis tamen non licet; quia sic posset quis obtinere beneficium sine titulo, quem alter alteri dare non potest. Excipe, nisi accedat autoritas Iudicis legitimi. Sortilegium autem est crimen mixti fori, sic Pituiug h. t. n. 19. de his, & reliquis divinationum speciebus, V. Pereyram in Elucidario l. 2. elucidatione 20. de Religione à n. 1376.

